

Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala
Hatósági Elnökhelyettes

Okom ikt.sz.: 3/9-27/2010.
Iktatószám: 43/10-3/2010.

Települési Önkormányzat jegyzője

Székhelyén

Tisztelt Jegyző Asszony/Úr!

Tájékoztatom, hogy a Pénzügyminisztérium (a továbbiakban: PM) járulékfizetési kötelezettségekkel összefüggő, lakcímnnyilvántartással kapcsolatos megkeresést küldött az Igazságügyi és Rendészeti Minisztériumnak (a továbbiakban: IRM). A megkeresés szerint a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Tbj.) 4.§-a) u) pontjának 2009. január 1-jétől hatályos módosítása jogalkalmazási problémát jelent a járulékfizetési kötelezettség megállapításánál.

Míg a Tbj. 2008. december 31-ig hatályos rendelkezése szerint a járulékfizetési kötelezettség megállapítása szempontjából belföldinek számított egyebek mellett a Magyar Köztársaság területén élő magyar állampolgár, a bevándorolt és a letelepedett jogállású, valamint a menekültként elismert személy, a 2009. január 1-jén hatályba lépett módosítás értelmében e fogalom a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: Nytv.) szerint bejelentett lakóhellyel rendelkező magyar állampolgárt, a bevándorolt és a letelepedett jogállású, valamint a menekültként elismert személyt jelenti.

A PM a Tbj. alkalmazása szempontjából mindkét normaszöveg alapján belföldinek (járulékfizetésre kötelezettnek) csak azt tekinti, aki Magyarországon lakóhellyel rendelkezik. Leírtakat tekintetbe véve az IRM álláspontját kérte arra vonatkozóan, hogy a lakcímbjelentési eljárás során jogszerűen áll-e elő az a helyzet, amely szerint a Magyarországon élő magyar állampolgár, a bevándorolt és a letelepedett jogállású, valamint a menekültként elismert személy (a továbbiakban: Magyarországon élő polgár) lakóhely bejelentés nélkül csupán tartózkodási hellyel rendelkezik.

Az IRM IRM/AJFO/1702/2009. számú állásfoglalása szerint ez a helyzet jogszerűen csupán abban az esetben fordulhat elő, ha a jegyző az Nytv. végrehajtásáról szóló 146/1993. (X.26.)

Kormányrendelet 34.§ (3) bekezdése vagy a 35.§ (3) bekezdése alapján a polgár bejelentett lakóhelyét fiktívvé nyilvánította, de a polgár érvényes bejelentett tartózkodási hellyel rendelkezik.

A hatályos jogszabályi rendelkezések nem tesznek lehetővé olyan eljárást, amelynek eredményeként a polgár a lakóhelyéről kijelentkezik, majd ugyanazt a lakcímadatot más lakóhely bejelentése nélkül tartózkodási helyként jelenti be.

Amennyiben a Magyarországon élő polgár lakóhellyel nem rendelkezik, akkor a lakóhellyel való rendelkezéshez kötött jogok gyakorlására sem jogosult, azaz a járulékfizetés elkerülése céljából megvalósított visszaélés az ezt elkövető számára jelentős joghátrányokkal is járhat.

A személyiadat- és lakcímnnyilvántartásban végzett adatellenőrzés során megállapítottuk, hogy több mint 39.000 Magyarországon élő polgár a lakcímbjelentési eljárás során alkalmazott helytelen joggyakorlatnak köszönhetően lakóhely bejelentése nélkül csupán tartózkodási hellyel rendelkezik. Ezen adatra is tekintettel az IRM utasítást adott arra, hogy a járulékfizetési kötelezettség kikerülésének megelőzése és a helyes és egységes joggyakorlat elősegítése érdekében a lakcímbjelentési témakörben Hivatalunk Szakmai tájékoztató kiadásáról intézkedjen.

Az IRM utasításában foglaltaknak megfelelően, - a lakcímbjelentési szabályok érvényesülése érdekében - a következőkre hívom fel a figyelmét.

1) Az Nytv. 5. §-ának (2) bekezdése határozza meg a lakóhely fogalmát. *"A polgár lakóhelye annak a lakásnak a címe, amelyben a polgár él."* Tehát lakóhelynek az a cím tekinthető, ahol a polgár él, hosszabb életvitelre berendezkedett. *"A lakcímbjelentés szempontjából lakásnak tekintendő az az egy vagy több lakóhelyiségből álló épület vagy épületrész, amelyet a polgár otthonául használ, továbbá – külföldön élő magyar és nem magyar állampolgárok kivételével – az a helyiség, ahol valaki szükségből lakik, vagy - amennyiben más lakása nincs - megszáll."*

Az Nytv. 5. §-ának (3) bekezdésében szereplő fogalom meghatározás szerint lakcímbjelentés, illetve a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás szempontjából *a polgár tartózkodási helye annak a lakásnak a címe ahol – lakóhelye végleges elhagyásának szándéka nélkül – három hónapnál hosszabb ideig tartózkodik."* Azaz a tartózkodási hely létesítésének feltétele, hogy a polgár - mellette - bejelentett lakóhellyel is rendelkezzen.

Az Nytv. 5. §-ának (4) bekezdésében adott fogalom meghatározás szerint a *polgár lakcím adata: a bejelentett lakóhelyének, illetve tartózkodási helyének címe.*

Az idézett rendelkezésekből egyértelműen kitűnik, hogy a jogalkotó - polgárok mindenkori elérhetősége érdekében - a lakcímnnyilvántartás deklaratív jellegére helyezve a hangsúlyt, a lakcímbjelentés vonatkozásában a lakással egy tekintet alá tartozónak minősíti a - más ágazati jogszabályok rendelkezései szerint esetlegesen - lakásnak nem minősülő épületeket, épületrészeket, helyiségeket is. A jogszabály az épület alatt fekvő ingatlan ingatlan-nyilvántartásban szereplő besorolását (külterület, belterület, zártkert, stb.) a lakcímbjelentés szempontjából jogilag nem tekinti relevánsnak.

Az Nytv. 26.§-ának (1) bekezdése kimondja, hogy a nyilvántartás hatálya alá tartozó polgár köteles beköltözés vagy kiköltözés után három munkanapon belül lakóhelyének, illetve

tartózkodási helyének címét a települési önkormányzat jegyzőjének nyilvántartásba vétel céljából bejelenteni.

A Vhr. 29.§ (1) bekezdése szerint a polgárnak a lakcímét, illetve annak változását az új lakcíme szerint illetékes jegyzőnél kell bejelentenie. A polgár tartózkodási helyének újabb tartózkodási hely létesítése nélküli megszüntetését a lakóhelye szerint illetékes jegyzőnél is bejelentheti.

Hivatkozott jogszabályi rendelkezésekből egyértelműen megállapítható, hogy Magyarországon élő polgár lakóhelyét újabb lakóhely létesítése nélkül nem szüntetheti meg. A polgár ilyen irányú jogszerűtlen bejelentését el kell utasítani. Ennek megfelelően a lakóhelyről történő kijelentkezés – kódja: 212 - rögzítésének lehetősége megszűnik, és a lakcímjelentő lap választható kitöltési indokai is felülvizsgálatra kerülnek. (Az új lakcímjelentő lapok forgalomba helyezésére költséghatékonyasági okokból a rendelkezésre álló készlet felhasználását követően kerül sor.)

2) A települési szintű lakcímbjelentés jogintézménye a Vhr. 36.§-ának (4) bekezdése értelmében az ideiglenes szálláshellyel sem rendelkező hajléktalan személyek lakóhelyének bejelentésére szolgál. E jogintézmény biztosítja, hogy a közigazgatási és igazságszolgáltatási szervek eljárása során az általános illetékességi ok megállapítható legyen az ügyfél által lakóhelyként bejelentett település (fővárosi kerület) alapján.

Településszintű lakcímbjelentés alatt azt kell érteni, hogy az ideiglenes szálláshellyel sem rendelkező hajléktalan személynek, azt a települést (fővárosi kerületet) kell bejelentenie, ahol szokásosan található. A nyilvántartásba ebben az esetben a bejelentett település neve (a fővárosban a kerület megjelölése) mellett „lakcím nélküli” bejegyzés kerül.

Az előzőek mellett a fentiekben hivatkozott Kormányrendelet 36. §-ának (3) bekezdése szerint a hajléktalan szállón 10 napot meghaladóan tartózkodó személyt a szállásadó köteles bejelenteni. Azaz a polgárok lakóhelyének címe, az Nytv. 5.§-ának (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a hajléktalan szálló lesz.

A hivatkozott jogszabályi rendelkezések nem tesznek lehetővé olyan eljárást, amelynek eredményeként a település szintű lakóhellyel rendelkező hajléktalan polgár tartózkodási helyet létesít, sem olyat, melynek során nem hajléktalan polgárok létesítenek településszintű lakcímet.

3) Fentiekben már jeleztem, hogy a személyiadat- és lakcímnnyilvántartásban végzett adatellenőrzés során megállapítottuk, hogy több mint 39.000 Magyarországon élő polgár a lakcímbjelentési eljárás során alkalmazott helytelen joggyakorlatnak köszönhetően lakóhely bejelentése nélkül csupán tartózkodási hellyel, valamint mintegy 1200 polgár település szintű lakóhellyel és érvényes bejelentett tartózkodási hellyel rendelkezik.

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 86.§-ának (3) bekezdése értelmében a nyilvántartást vezető hatóság hivatalból köteles a jogszabálysértő bejegyzést törölni, a hibás bejegyzést javítani vagy az elmulasztott bejegyzést pótolni. E törvényi kötelezettség végrehajtásának elősegítése érdekében jogszerűtlen lakcímbjelentési eljárások eredményeként nyilvántartásba vett jogszabálysértő lakcímadatok rendezéséhez az érintett polgárok adatait leválogattuk. Postai úton megküldtem azon polgárok etikett formájában összeállított listáját, akik lakóhely bejelentése nélkül vagy

település szintű lakóhelyük mellett az Ön illetékességi területén létesítettek tartózkodási helyet.

A jegyző hatáskörébe tartozik, hogy az illetékességi területén lakó polgárokat a helyben szokásos módon tájékoztassa lakcímbjelentési kötelezettségeikről, és amennyiben az önkéntes jogkövetés nem valósul meg, a jogszabályoknak érvényt szerezzen, mint elsőfokú szabálysértési hatóság a lakcímbjelentési kötelezettség teljesítését kikényszerítse.

Kérem, hogy ezen eljárási kötelezettségének szíveskedjék eleget tenni és ennek keretében az érintettek bevonásával a jogszabálysértő állapotokat megszüntetni. Az eljárás során az érintetteket javasoljuk arról is tájékoztatni, hogy a jogsértő állapot fenntartása az egészségügyi szolgáltatások igénybevételére való jogosultságát is érinti, ezért saját érdekét is szolgálja a fennálló helyzet megszüntetése. Továbbá kérem, hogy a lakcímbjelentési eljárásokat a jövőben a hatályos jogi szabályozásnak megfelelően lefolytatni és ennek eredményeként a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásába jogszerű bejegyzéseket tenni szíveskedjék.

Kérem tájékoztatásom szíves tudomásul vételét.

Budapest, 2010. március 18.

Tisztelettel:

Dr. Szalay László